

Granskning av rödgrön mandatperiod 2023 – 2026

Granskning av rödgrön mandatperiod 2023 – 2026

Moderaterna
Demokraterna
Liberalerna
Kristdemokraterna

Göteborg 2026-06-29

Omslagsbild: “Vector magnifying glass” by AlphaZeta, använd under CC0 1.0 Universal Public Domain Dedication

Göteborgsrapporten

Vi älskar Göteborg. Det är en stad med enorma möjligheter, stark framtidstro och fantastiska människor. Just därför är vi också oroade över den utveckling som staden har haft under de senaste fyra åren.

Den här rapporten är ett bokslut över mandatperioden 2022–2026 och det rödgröna minoritetsstyret bestående av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet (SVMP). Syftet är att granska de politiska vägval som har gjorts, vilka resultat de har lett till och vilka konsekvenser de riskerar att få för Göteborgs framtid.

Under mandatperioden har Göteborg fått en snabbt växande låneskuld, ett svagt företagsklimat, minskad valfrihet och ett alltmer ansträngt ekonomiskt läge. Samtidigt har flera politiska reformer genomförts som ökat kommunens ansvar, kostnader och åtaganden. Utvecklingen väcker frågor om stadens långsiktiga hållbarhet och om den nuvarande kursen verkligen leder Göteborg i rätt riktning.

Göteborg står inför ett vägval. Antingen fortsätter staden på den inslagna vägen med ökande skuldsättning, större kommunala åtaganden och minskat handlingsutrymme. Eller så väljer göteborgarna en ny riktning med större fokus på ekonomiskt ansvarstagande, valfrihet, tillväxt och fokus på välfärdens kärnuppdrag.

Det är dags för ett nytt lag för Göteborg.

1. Ekonomi

Så utvecklades ekonomin med fyra år av SVMP

När SVMP tillträdde som styrande minoritet hade Göteborg goda ekonomiska förutsättningar. Samtidigt har utvecklingen under mandatperioden präglats av en ökad skuldsättning, höga investeringsnivåer och ett begränsat ekonomiskt handlingsutrymme.

Sedan 2022 har kommunkoncernens låneskuld ökat från 51,4 miljarder kronor till 65,4 miljarder kronor vid utgången av 2025[1] och prognostiseras uppgå till cirka 72 miljarder kronor under 2026. Det motsvarar en ökning på drygt 20 miljarder kronor under mandatperioden.[2] Stadens egna prognoser pekar samtidigt på ett strukturellt underskott om omkring 900 miljoner kronor, och Stadsrevisionen har bedömt att investeringsnivåerna inte är förenliga med målen för god ekonomisk hushållning.[3] Inför budget 2027 bedömer Göteborgs Stad dessutom att verksamheterna behöver effektivisera med omkring 1,3 miljarder kronor för att uppnå en budget i balans. Sammantaget illustrerar detta de ekonomiska utmaningar som staden står inför och behovet av en långsiktigt hållbar kostnadsutveckling.[4]

I jämförelse med övriga storstäder har Göteborg den högsta låneskulden per invånare. Kommunalskatten är högre än i Stockholm och högre än i flertalet av stadens kranskommuner. Under mandatperioden har även avgifterna för bland annat sophämtning, parkering samt vatten och avlopp höjts kraftigt.[5]

Utvecklingen av företagsklimatet och arbetsmarknaden visar också på utmaningar. I Svenskt Näringslivs företagsranking 2026 placerar sig Göteborg på plats 193 av 290 kommuner och arbetslösheten uppgår till 8,1 procent jämfört med 6,9 procent i riket.[6] Sveriges Kommuner och Regioner bedömer samtidigt att staden har en effektiviseringspotential om cirka 1,5 miljarder kronor utan att kvaliteten i verksamheterna behöver påverkas.[7]

Under mandatperioden har flera större beslut inneburit betydande ekonomiska åtaganden. Karlastadsaffären medförde ett omfattande finansiellt engagemang från kommunens sida[8][9][10], den planerade gång- och cykelbron över Göta älv beräknas överstiga en miljard kronor i investeringskostnad och återkommunaliseringen av vuxenutbildningen har medfört merkostnader utan att några dokumenterade kvalitetsförbättringar kunnat redovisas.[11][12]

---

[1] Göteborgs Stads årsredovisning 2025
[2] Göteborgs Stad [Organisation], tjänsteutlåtande
[3] Göteborgs Stad [Organisation], tjänsteutlåtande
[4] Göteborgs Stad, *Förutsättningar för budget 2027-2029*, stadsledningskontoret, 2026.
[5] Stadsrevisionen - Göteborgs Stads finansierings- och likviditetsprocess
[6] Företagsklimatet i Göteborg
[7] Jämföraren - Kolada
[8] Ny granskning av Göteborgs miljardköp: Bristande politisk förankring i Karlastadsaffären | SVT Nyheter
[9] Moderaterna anmäler Karlastadsaffären till Konkurrensverket | SVT Nyheter
[10] Miljardaffären i Karlastaden anmäls till EU-kommissionen | Göteborgs-Posten
[11] Ny granskning: Gång- och cykelbro i Göteborg blir en samhällelig förlustaffär | Föreningen Svensk Sjöfart
[12] Svensk Sjöfart säger nej till gång- och cykelbro i Göteborg - Svensk Sjöfart

Under tiden stod ett nybyggt privat äldreboende i Frölunda outnyttjat under flera år samtidigt som kommunen planerade egen utbyggnad.[13]

Göteborg i jämförelse

• Storstäder

Jämförelse per december 2025[14]

Stad	Total låneskuld	Invånare (ca)	Skuld per invånare
Göteborg	**65,4 mdkr**	ca 615 000	**≈ 106 300 kr**
Stockholm	**84,8 mdkr**	ca 989 000	**≈ 85 700 kr**
Malmö	**19,5 mdkr**	ca 367 000	**≈ 53 100 kr**

• Kranskommuner[15]

Kommun	Kommunalskatt
Partille	**19,96 %**
Kungsbacka	**20,33 %**
Härryda	**20,50 %**
Lerum	**20,65 %**
Mölndal	**20,84 %**
Göteborg	**21,12 %**
Kungälv	**21,27 %**

2. Skola

Så utvecklades skolan med fyra år av SVMP

Efter fyra år av rödgrönt styre är resultaten i Göteborgs grundskola fortfarande långt ifrån vad man kan förvänta sig av Sveriges näst största kommun. Trots kraftigt ökade kostnader per elev – som idag ligger omkring 10 procent över rikssnittet – har kunskapsresultaten i stort sett stått stilla över tid. Andelen behöriga till gymnasiets yrkesprogram är idag lägre än de var 2022.[16], samtidigt som skillnaderna mellan skolor och stadsdelar fortfarande är mycket stora.

Samtidigt har staden tvingats lägga ned eller diskutera nedläggning av mindre skolor för att hantera sjunkande elevunderlag och höga lokalkostnader. När nödvändiga justeringar av lokalbeståndet har gjorts har ingen hänsyn tagits till flera småskolors goda resultat, trivsel och höga söktryck. Detta har skapat enormt missnöje bland elever, föräldrar och personal. De rödgröna har mot denna bakgrund pausat alla nedläggningar men dessa kommer att återupptas direkt efter valet. Trots återkommande omorganisationer och centraliseringar har effektiviteten varit svår att förbättra. Göteborg har under mandatperioden lagt betydande resurser på skolan utan att resultaten utvecklats i motsvarande grad. Fokus har nämligen ofta legat på organisation, styrning och olika projekt snarare än på kunskapsuppdraget i

---

[13] Nybyggt äldreboende står tomt i Göteborg – ingen får bo där | Göteborgs-Posten

[14] Göteborgs Stad, *Årsredovisning 2025*; Stockholms stad, *The City of Stockholm's Debt* (extern låneskuld per 2025-12-31); Malmö stad, *Årsredovisning 2025* (kommunkoncernens upplåning). Not: Uppgifterna avser respektive kommunkoncerns externa upplåning/låneskuld enligt kommunernas årsredovisningar. Mindre skillnader i redovisningsprinciper kan förekomma mellan kommunerna.

[15] Statistiska centralbyrån (SCB), *Totala kommunala skattesatser 2026, kommunvis*. Tabellen avser kommunens egen skattesats exklusive regionskatt.

[16] Grundskolenämndens årsrapport 2023 och pressmeddelande från nämnden 16 juni 2026.

klassrummet. De senaste årens mindre resultatförbättringar var välkomna, men då de preliminära resultaten för 2026 är alarmerande förändras inte bilden av att Göteborg under lång tid haft svårt att omsätta ökade resurser i tydligt förbättrade kunskapsresultat.

Göteborg i jämförelse

• Storstäder: Göteborg har under lång tid haft en av Sveriges dyraste kommunala grundskolor men utan att leverera resultat i nivå med resursinsatsen. Göteborg har enligt de senaste uppgifterna en effektivitet på 19 där man kan ligga mellan 0 och 100.[17] Detta är ett mycket lågt effektivitetstal. Medan Stockholm åtminstone kombinerar höga kostnader med relativt starka resultat (effektivitet på 33) och Malmö (effektivitet på 66) har arbetat med att hålla tillbaka kostnaderna, har Göteborg präglats av höga lokalkostnader, omfattande administration och svag effektivitet. Den stora utmaningen är inte främst att tillföra mer pengar utan att få ut mer kunskap per skattekrona.

De preliminära resultaten för 2026 visar att Göteborgs kommunala grundskolor har den lägsta gymnasiebehörigheten av de tre storstäderna. Endast 76,6 procent av eleverna var behöriga till gymnasieskolan, vilket innebär att 23,4 procent lämnade grundskolan utan gymnasiebehörighet. Motsvarande andel var 16,0 procent i Malmö och 11,4 procent i Stockholm. Det innebär att nästan var fjärde elev i Göteborgs kommunala grundskolor saknar gymnasiebehörighet, en betydligt högre andel än i de övriga storstäderna.[18]

• Kranskommuner: Kranskommuner: Göteborg har alltså effektivitetstalet 19. Samtidigt har Mölndal 59, Lerum 43, Härryda 82 och Kungsbacka 51.[19] Inte konstigt att barnfamiljer väljer att lämna Göteborg. De får då ofta en lägre kommunalskatt och en effektivare grundskola till sina barn.

3. Förskola

Så utvecklades förskolan med fyra år av SVMP

Under mandatperioden har styrning och ledning av förskolan varit bristfällig. Panikstopp för nyanställningar, vikarier och inköp har varvats med stora överskott där avsatta medel inte nått ut till förskolorna. Kännetecknande för mandatperioden har varit historiskt höga nivåer på barngruppernas storlek, antal barn per heltidsanställd, antal barn per förskolelärare, hög sjukfrånvaro och ökande lokalkostnader som tränger bort utrymme för personal. Minskade barnkullar har under senaste året gett vissa marginella förbättringar i genomsnittsvärdena, samtidigt har barngrupperna fortsatt att öka i många förskolor och de är fortfarande långt över Skolverkets riktmärke.

Under mandatperiodens fösta år 2023 och 2024 drevs verksamheten mot underskott eftersom S, V och MP underfinansierat verksamheten och eftersom styrningen var bristfällig.

---

[17] Kolada

[18] Göteborgs Stad, Grundskoleförvaltningen, preliminära betygsresultat 2026 (76,6 procent gymnasiebehöriga). Malmö stad, *Fler elever når gymnasiebehörighet – preliminära betygsresultat 2026*, 2026-06-18 (84,0 procent). Stockholms stad, *Preliminära siffror – stabila resultat för elever i årskurs 9*, 2026-06-18 (88,6 procent).

[19] Kolada

Nämnden gjorde 2023 ett underskott på 48 miljoner kronor[20] och sent under året infördes ett inköpsstopp som drabbade barn och personal. Rapporterna om problemen var tydliga även 2024 och trots detta agerade inte SVMP i tid. De röstade ner oppositionens initiativ att skjuta till ytterligare resurser och hantera situationen under ordnade former. Det infördes stopp för nyanställningar och vikarier, och när SVMP för sent sköt till resurser så fanns inte tid för förskolorna att använda dem och nämnden gjorde ett överskott på 173 miljoner kronor.[21]

Barngruppernas storlek nådde historiskt höga nivåer (5,4 barn per heltid i mars 2024) och antalet årsarbetare för yrkesgruppen förskollärare sjönk kraftigt (med 4,3 procent).[22] Även under 2025 gjorde nämnden ett överskott på 50 miljoner kronor som inte nådde ut till förskolorna.[23] Även här röstade SVMP ner oppositionens initiativ för att säkerställa ökade resurser och att pengarna nådde ut i verksamheten.

Samtidigt har antalet barn per barngrupp ökat och är högre än övriga storstadskommuner[24] och de flesta kranskommunerna.[25] Sjukfrånvaron i verksamheten är fortsatt hög (över 10 %).[26] Hösten 2026 har SVMP infört möjligheten till 30-timmar i förskolan för barn till föräldralediga utan att först hantera barngruppernas storlek, rekrytera tillräckligt med personal och minska den höga sjukfrånvaron. Det kommer sannolikt att skapa ytterligare försämringar i förskolan.

Antal barn per heltidstjänst har under mandatperioden nått historiskt höga nivåer. Mellan 2022 och 2024 ökade antal barn per heltidstjänst från 4,8 till 5,3.[27] Det innebar också betydligt högre nivåer än både Stockholm (5,0) och Malmö (4,8).[28] Under 2025 har en viss minskning skett på grund av minskade barnkullar och Göteborg har nu samma personaltäthet som Stockholm. Det samma gäller antal barn per förskolelärare som ökade från 12,8 år 2022 till 14,1 år 2024.[29] Under 2025 har även här en viss minskning skett på grund av minskade barnkullar.

Mandatperioden kännetecknades också av att Stadsfastighetsnämnden som är förskolans huvudsakliga lokaluthyrare kraftigt höjt hyrorna för lokalerna. Lokalkostnaden per inskrivet barn har under mandatperioden blivit bland de högsta i landet och 30 procent högre än Stockholm och 16 procent högre än Malmö år 2025.[30] Även här saknas styrning för att få kontroll på de ökade lokalkostnaderna och de tränger bort ekonomiskt utrymme för fler förskollärare i förskolorna. Samtidigt har kommunala lokaler sagts upp för flera uppskattade förskolor drivna som föräldrakooperativ.

---

[20] Förskolenämndens Årsrapport 2023
[21] Förskolenämndens Årsrapport 2024
[22] Förskolenämndens Delårsrapport mars 2024
[23] Förskolenämndens Årsrapport 2025
[24] Förskoleförvaltningens sammanställning ”Inför budget 2027, Budgetdag med nämnd 9 juni 2026”
[25] Förskolenämndens Årsrapport 2025
[26] Förskolenämndens Årsrapport 2025
[27] Förskoleförvaltningens sammanställning ”Inför budget 2027, Budgetdag med nämnd 9 juni 2026”
[28] Förskoleförvaltningens sammanställning ”Inför budget 2027, Budgetdag med nämnd 9 juni 2026”
[29] Förskoleförvaltningens sammanställning ”Inför budget 2027, Budgetdag med nämnd 9 juni 2026”
[30] Förskoleförvaltningens sammanställning ”Inför budget 2027, Budgetdag med nämnd 9 juni 2026”

Göteborg i jämförelse

• Storstäder

- Barngruppernas storlek år 2025 var 17,5 (uppdaterat 16,9) i Göteborg, 16,8 i Malmö och 15,6 i Stockholm.[31] Skolverkets riktmärke är 6-12 barn per grupp för det yngsta barnen (1-3 år) och 9-15 per grupp för de äldre barn (4-5 år).
- Lokalkostnad per inskrivet barn år 2025 i Göteborg 45 086 kr, i Stockholm 34 632 kr och i Malmö 38 892 kr.[32]

• Kranskommuner

- Andel heltidstjänster i förskolan med förskollärarlegitimation år 2025: Göteborg 38 %, Härryda 58 %, Kungälv 52 %, Mölndal 49 %, Kungsbacka 48 %, Partille 46 %.[33]
- Antal barn/lärare med förskollärarlegitimation år 2025: Göteborg 12.7, Härryda 9.5, Kungälv 9.9, Mölndal 14.5, Kungsbacka 9.7, Partille 11.4.[34]

• Riket

- Andel heltidstjänster i förskolan med förskollärarlegitimation år 2025: Göteborg 38 procent och genomsnitt i riket 45 procent.[35]
- Antal barn/lärare med förskollärarlegitimation år 2025: Göteborg 12.7, riket genomsnitt 11.4.[36]

4. Äldreomsorg

Så utvecklades äldreomsorgen med fyra år av SVMP

Efter fyra år med det rödgröna styret präglas bilden av Göteborgs äldreomsorg av fallande nöjdhet, återkommande kvalitetsproblem och flera uppmärksammade skandaler. Samtidigt som äldreomsorgen fått stora resurstillskott har resultaten inte utvecklats i samma takt som ambitionerna. Den kommunala hemtjänsten har i år ett prognosticerat underskott på ca 420 miljoner kronor, och stadens kostnad för hemtjänst är 115 % högre än i Stockholm.[37] Endast 12 kommuner i Sverige har sämre resultat i Koladas brukarundersökning för hemtjänsten. [38]

Göteborg ligger fortfarande under rikssnittet när det gäller den samlade nöjdheten bland äldre med både hemtjänst och vård- och omsorgsboenden enligt Socialstyrelsens nationella brukarundersökning.[39]

Under mandatperioden har dessutom allvarliga kvalitets- och ledningsproblem uppmärksammats. Mest uppmärksammat är Granlidens vård- och omsorgsboende. Där har omfattande arbetsmiljöproblem, hot mellan medarbetare, sabotage, polisanmälningar och ett ledarskap som under lång tid inte förmådde hantera situationen avslöjats[40][41].

---

[31] Förskoleförvaltningens sammanställning ”Inför budget 2027, Budgetdag med nämnd 9 juni 2026”
[32] Förskoleförvaltningens sammanställning ”Inför budget 2027, Budgetdag med nämnd 9 juni 2026”
[33] KOLADA, kolada.se, avläst 2026-06-16
[34] KOLADA, kolada.se, avläst 2026-06-16
[35] KOLADA, kolada.se, avläst 2026-06-16
[36] KOLADA, kolada.se, avläst 2026-06-16
[37] SLK budgetförutsättningar 2027
[38] Jämföraren - Kolada
[39] Så tycker göteborgarna om äldreomsorgen 2025 » Vårt Göteborg
[40] Sabotage och dödshot från Granlidens äldreboende | Sveriges Radio
[41] Kommunens utredning om bråken på äldreboendet Granliden klar

En extern granskning konstaterade att Göteborgs Stad inte agerade tillräckligt tidigt trots att problemen varit kända under lång tid. Kritiken riktades mot både styrning, ledning och uppföljning av verksamheten.[42]

Fallet Granliden är inte bara ett exempel om ett enskilt boende. Det är också ett exempel på ett politiskt ledarskap som inte förmått fånga upp varningssignaler i tid. När larmen till slut blev offentliga hade problemen pågått under flera år.

Det är oroande att Göteborg trots sina resurser fortfarande har svårt att nå upp till samma kvalitetsnivå som de bästa kommunerna i landet enligt flera av de indikatorer som redovisas i Kolada och Socialstyrelsens öppna jämförelser.

Göteborg i jämförelse

• Storstäder

- Göteborgs stads kostnad för hemtjänst överstiger Stockholms kostnad med 115 %.[43]
- Nöjdheten med hemtjänsten i Göteborg har försämrats senaste mandatperioden, från 80 (2022) till 77 (2025), och ligger lägre än genomsnittet för storstäder.[44]
- Nöjdheten med äldreomsorgen i särskilt boende ligger också lägre än för genomsnittet för storstäder.[45]
- Kostnaden för Göteborgs äldreomsorg ligger västenligt högre än för genomsnittet för storstäder.

• Kranskommuner

- Nöjdheten med hemtjänsten (77) ligger väsentlig lägre år 2025 än jämfört med göteborgsregionen (87). [46]
- Kostnaden för äldreomsorg ligger väsentligt högre för Göteborg än för göteborgsregionen. [47]

5. Funktionsstöd

Så utvecklades funktionsstöd med fyra år av SVMP

De allvarliga missförhållanden som uppdagades på det kommunala LSS-boendet i Kortedala innebar ett svek mot några av samhällets mest utsatta personer. Granskningar visade att boende under längre perioder kunde lämnas utan nödvändig omsorg, nekas rehabilitering, inte få hjälp efter larm och utsättas för förhållanden som aldrig ska kunna förekomma i en kommunal verksamhet[48].

Det som gör händelserna särskilt allvarliga är att problemen inte kan förklaras med enskilda misstag eller enstaka medarbetares agerande. De externa granskningar som genomfördes pekade i stället på mer grundläggande brister i organisation, ledarskap, kompetensförsörjning och uppföljning. Det handlade om en verksamhet där varningssignaler inte fångades upp i tid, där ansvarsförhållanden var otydliga och där styrningen inte

---

[42] Kritik av hantering av konflikt på Granlidens äldreboende | Sveriges Radio
[43] SLK budgetförutsättningar 2027
[44] Jämföraren - Kolada
[45] Jämföraren - Kolada
[46] Jämföraren - Kolada
[47] SLK budgetförutsättning 2027
[48] Personer med hjärnskada låg i sin egen avföring på Hundraårsgatan | Göteborgs-Posten

fungerade tillräckligt väl för att upptäcka och åtgärda problemen innan de växte sig allvarliga[49].

Skandalen på Hundraårsgatan blev därför inte bara ett misslyckande för en enskild verksamhet. Den blev också ett underkännande av hur funktionsstödsområdet styrts och följts upp under mandatperioden[50].

Samtidigt visar jämförelser med andra kommuner att problemen inte kan förklaras av brist på resurser. Göteborg har sedan flera år betydligt högre kostnader för funktionsstöd än såväl Stockholm som Malmö[51]. Trots detta är brukarnas nöjdhet lägre än genomsnittet för landets storstäder. Det innebär att utmaningen inte främst handlar om hur mycket pengar som satsas, utan om hur verksamheten leds, organiseras och följs upp.

Under mandatperioden har Göteborg varit drivande i att försämra rättspraxis och överklagat ärenden när förvaltningsrätten gett den enskilda rätt. Detta har drivit fram rättsosäkra omprövningar av personer med omfattande funktionshindersinsatser, där staden sedan ändrar sig när ärendet blir medialt.[52]

Göteborg i jämförelse

• Storstäder
- Göteborg har en väsentligt högre kostnad för funktionsstöd än genomsnittet för storstäder. [53]
- I Koladas brukarbedömning av boende LSS totalt ligger nöjdheten i Göteborg väsentligt lägre (71) än för storstäder totalt (83). [54]

• Kranskommuner
- Göteborg har en väsentligt högre kostnad för funktionsstöd än genomsnittet för göteborgsregionen.[55]

6. Nedmontering av valfriheten

Fyra år med SVMP

Valfrihet handlar om att människor själva ska kunna välja den skola, utbildning eller omsorg som passar dem bäst. Under de senaste fyra åren har SVMP i stället konsekvent prioriterat kommunala lösningar framför invånarnas möjlighet att välja. Fokus har flyttats från kvalitet och resultat till vem som driver verksamheten.
Exempel:

- **Återkommunaliseringen av vuxenutbildningen**, där privata utbildningsanordnare trängdes undan trots Göteborgs Stads egen konsekvensanalys uppskattade merkostnader till mellan 44 och 87 miljoner kronor beroende på

[49] Serviceboendet Hundraårsgatan får svidande kritik i extern granskning | SVT Nyheter
[50] Politiker får revisionskritik efter skandalen Hundraårsgatan | Göteborgs-Posten
[51] Jämföraren - Kolada
[52] Göteborgs stads vändning: Axel Agnred får bo kvar | Göteborgs-Posten
[53] SLK budgetförutsättningar 2027
[54] Jämföraren - Kolada
[55] SLK budgetförutsättningar 2027-2029

genomförandealternativ och utan att Göteborgs Stad i sin uppföljning redovisat några dokumenterade kvalitetsförbättringar.[56]

- **Simlyftet**, där styret velat flytta verksamhet från föreningslivet till kommunal regi trots att simkunnigheten bör stå i fokus – inte vem som är utförare.[57]
- **Motstånd mot privata utförare och valfrihetsreformer**, där den kommunala driftsformen gång på gång prioriterats framför konkurrens, innovation och invånarnas möjlighet att välja.[58]
- **Det tomma äldreboendet i Frölunda**, där ett nybyggt privat äldreboende stod färdigställt men inte togs i bruk samtidigt som Göteborgs Stad fortsatte planera egna lösningar i stället för att använda befintlig kapacitet.[59]
- **En återkommande skepticism mot fristående aktörer**, där privata företag och idéburna organisationer ofta betraktats som ett problem snarare än en resurs för att utveckla välfärden. Denna skepsis kan vara svår att kvantifiera men visar sig t ex när fristående aktörer vänder sig till kommunen för att få hjälp med att etablera sig, expandera eller bara få ett förlängt hyresavtal. Den välkomnande attityd som bör prägla dessa kontakter har ofta uteblivit.
- **En styrning där kommunen vill vara producent i stället för möjliggörare**, vilket begränsar mångfalden och gör invånarna mer beroende av en enda utförare.[60]

Fyra år med SVMP har inneburit en tydlig förskjutning från valfrihet till ökad kommunal kontroll. Moderaterna, Demokraterna, Liberalerna och Kristdemokraterna menar att kommunen ska ställa höga krav på kvalitet och följa upp resultaten, men låta göteborgarna själva välja vem som ska utföra välfärden. Valfrihet är inte ett hot mot välfärden, utan ett sätt att stärka kvaliteten, öka innovationen och sätta invånarnas behov före ideologiska principer.

7. Vi har inte råd med fyra år till av SVMP

Om den nuvarande politiska kursen fortsätter riskerar Göteborg att gå in i nästa mandatperiod med en ännu tyngre kostnadsmassa, större låneskuld och ett minskat ekonomiskt utrymme att finansiera välfärden. De senaste fyra åren är inte en tillfällig avvikelse utan kulmen på en lång period av socialdemokratiskt styre där kommunen

---

[56] Göteborgs Stad, Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, tjänsteutlåtande *Genomförande av budgetuppdrag – vuxenutbildningen i högre grad i egen regi*, 2023. Förvaltningen beräknar merkostnader om cirka 44–87 miljoner kronor beroende på genomförandealternativ.

[57] Göteborgs Stad, Kommunfullmäktige, Handling 2026 nr 135, 3 juni 2026, punkt 8: "Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att, i samverkan med grundskolenämnden, driva Simlyftet i egen regi."

[58] Göteborgs Stad, Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, *Redovisning av uppdrag om genomförandeplan för att vuxenutbildningen i högre grad ska drivas i egen regi och av folkbildningens aktörer*, 2023-11-06. Göteborgs Stad, Kommunfullmäktige, Handling 2026 nr 135, *Kompletterande budget maj 2026*, beslutspunkt 8 (Simlyftet i egen regi) samt beslutspunkt 7 (friskolor ska omfattas av taxa normal vid uthyrning av idrottsanläggningar). Göteborgs Stad, Budget 2026 för Äldre samt vård- och omsorgsnämnden, inriktning om ökad andel verksamhet i egen regi och minskad andel platser i extern regi.

[59] Göteborgs Stad, Budget 2026 för Äldre samt vård- och omsorgsnämnden; Göteborgs-Posten, *Släpp det ideologiska motståndet mot privata äldreboenden*, 27 september 2024.

[60] Se bl.a. Göteborgs Stad, Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, *Redovisning av uppdrag om genomförandeplan för att vuxenutbildningen i högre grad ska drivas i egen regi och av folkbildningens aktörer*, 2023. Göteborgs Stad, Kommunfullmäktige, Handling 2026 nr 135, *Kompletterande budget maj 2026*, beslutspunkt 7–8. Göteborgs Stad, Budget 2026 för Äldre samt vård- och omsorgsnämnden (inriktning om cirka 770 platser i extern regi).

successivt har tagit på sig fler uppgifter, större ekonomiska åtaganden och en alltmer omfattande organisation.

Redan idag står Göteborg inför ett effektiviseringsbehov på omkring 1,3 miljarder kronor som måste hanteras för att uppnå en budget i balans 2027.[61] Samtidigt fortsätter låneskulden att växa. Från omkring 51 miljarder kronor 2022 väntas kommunkoncernens skuld uppgå till cirka 72 miljarder kronor under 2026.[62] Det innebär en skuldökning på omkring 20 miljarder kronor under mandatperioden, eller cirka 5 miljarder kronor per år, och en ökning med omkring 500 miljoner kronor i räntekostnader.

Varje ny miljard som lånas upp innebär också ökade räntekostnader. Vid en genomsnittlig finansieringsränta på 2,5 procent motsvarar en årlig skuldökning på 5 miljarder kronor cirka 125 miljoner kronor i nya räntekostnader varje år. Om utvecklingen fortsätter under en hel mandatperiod innebär det att den samlade skuldökningen genererar omkring 500 miljoner kronor i årliga räntekostnader. Det är resurser som annars hade kunnat användas till skola, äldreomsorg, trygghet eller sänkta skatter.

Vid utgången av 2025 motsvarade kommunkoncernens externa låneskuld cirka 106 000 kronor per göteborgare[63]. En fortsatt utveckling med växande upplåning innebär därför inte bara högre skulder, utan också ett successivt minskat ekonomiskt handlingsutrymme när allt större delar av kommunens resurser behöver användas till att finansiera tidigare beslut. För ett hushåll är principen enkel: man kan inte långsiktigt leva över sina tillgångar. Samma sak gäller för en kommun.

Detta får direkta ekonomiska konsekvenser. När kommunen motarbetar etableringen av nya friskolor, vill begränsa fristående aktörer eller återkommunalisera verksamheter försvinner inte behoven. Eleverna ska fortfarande gå i skolan, äldre ska fortfarande ha omsorg och välfärdstjänster ska fortfarande levereras. Skillnaden är att fler investeringar, lokaler och risker flyttas från externa aktörer till kommunen.

Inom förskolan, grundskolan och gymnasieskolan bygger finansieringen på likabehandlingsprincipen. Det innebär att kommunen i huvudsak ersätter fristående huvudmän med samma grundbelopp som motsvarande kommunala verksamhet. Den löpande kostnaden per barn eller elev är därför i grunden likvärdig oavsett huvudman.

Under 2026 beräknas cirka 15 000 elever gå i fristående grundskolor[64] och omkring 9 600 elever i fristående gymnasieskolor[65] i Göteborg. Om kommunen på sikt ska ersätta denna kapacitet i egen regi handlar det inte enbart om att bygga nya skolor. Kommunen behöver också rekrytera lärare, barnskötare, elevassistenter, skolledare, administrativ personal, elevhälsa, måltidspersonal och lokalvårdspersonal. Samtidigt råder redan idag brist på flera

---

[61] Göteborgs Stad, *Förutsättningar för budget 2027-2029*, stadsledningskontoret, 2026.
[62] Göteborgs Stad [Organisation], tjänsteutlåtande
[63] Beräkning baserad på Göteborgs Stads årsredovisning 2025. Kommunkoncernens externa låneskuld uppgick till 65,4 miljarder kronor vid utgången av 2025. Fördelat på cirka 615 000 invånare motsvarar detta omkring 106 000 kronor per invånare. Källa: Göteborgs Stad, Årsredovisning 2025 samt SCB:s befolkningsstatistik.
[64] Göteborgs Stad, **Grundskolenämnden**, *Delårsrapport mars 2026*, 2026, tabell *Antal elever efter skolform och huvudman*, prognos 2026.
[65] Göteborgs Stad, *Utbildningsnämndens budget 2026*, Bilaga 1, tabell **"Antal elever per huvudman och skolform"**. Prognos 2026

av dessa yrkesgrupper, vilket innebär att en omfattande utbyggnad av den kommunala verksamheten riskerar att bli både kostnadsdrivande och svår att genomföra.

Den ekonomiska konsekvensen av en politik som begränsar fristående aktörer är därför betydligt större än den kommunala ersättningen per barn eller elev. Den innebär också ökade investeringsutgifter, större lånebehov, högre räntekostnader, fler kommunalt anställda och ett ökat långsiktigt ekonomiskt åtagande för Göteborgs Stad.

Om friskolornas roll successivt begränsas behöver kommunen själv bygga den kapacitet som idag finansieras av fristående huvudmän. Rapportens bedömning bygger på en genomgång av Göteborgs Stads investeringsbeslut och projektportfölj för grund- och gymnasieskolor. Dessa visar att investeringskostnaden för nya skolor varierar avsevärt beroende på skolans storlek, utformning och lokala förutsättningar. För rapportens beräkningar används därför ett intervall om 250–500 miljoner kronor per skola.[66]Investeringar i lokaler är kostsamma och genererar kapitalkostnader oavsett vilken huvudman som genomför dem. Vår erfarenhet är dock att friskolorna har visat sig skickliga på att inte bygga eller hyra mer än de behöver och de har därmed kunnat använda en större del av elevpengen till lärare och läromedel. Kommunen har här inte varit lika framgångsrik vilket i sista hand drabbat eleverna. Varje skola som inte byggs eller hyrs av en extern aktör innebär därför ett ökat investeringsbehov, högre upplåning och ökade framtida räntekostnader för Göteborgs Stad.

Den ekonomiska konsekvensen av en politik som begränsar fristående aktörer handlar därför inte främst om den kommunala ersättningen per barn eller elev. Den handlar om att Göteborgs Stad över tid bedöms behöva finansiera investeringar om 7–14 miljarder kronor[67] enbart inom grundskola och gymnasium, samtidigt som kommunen får högre låneskuld, ökade räntekostnader och ett långsiktigt ansvar för drift, underhåll och framtida reinvesteringar.

Detta är inte en kostnad som uppstår över en natt, men det illustrerar den långsiktiga ekonomiska konsekvensen av en politisk inriktning där kommunen successivt tar ett större ansvar för verksamheter och investeringar som idag finansieras och drivs av fristående huvudmän.

På motsvarande sätt innebär en avveckling av privata äldreboenden att kommunen själv måste finansiera, bygga och driva de platser som idag tillhandahålls av externa utförare. Göteborgs Stads investeringsbeslut visar att nya eller större ombyggnationer av vård- och omsorgsboenden normalt innebär investeringar i storleksordningen 300–350 miljoner kronor[68], innan kostnader för drift, bemanning och framtida underhåll tillkommer. När investeringar som tidigare gjorts av privata eller idéburna aktörer flyttas över till kommunen ökar stadens låneskuld och räntekostnaderna växer.

---

[66] Egen beräkning baserad på Göteborgs Stads projektportfölj för grund- och gymnasieskolor (Stadsfastighetsnämnden, mars 2025) samt ett urval av investeringsbeslut för nybyggnation av skolor.
[67] Beräkning baserad på elevantal i fristående grund- och gymnasieskolor samt ett uppskattat behov av omkring 20 nya grundskolor och 8 nya gymnasieskolor. Investeringsintervallet bygger på rapportens genomgång av Göteborgs Stads projektportfölj och ett antal investeringsbeslut för nybyggnation av skolor.

[68] Göteborgs Stad, *Stadsfastighetsnämndens årsrapport 2025*

Göteborgs Stads budget för 2026 visar att den budgeterade kostnaden för en plats i extern regi uppgår till cirka 925 000 kronor per år, medan motsvarande kostnad i egen regi uppgår till cirka 940 000 kronor per år. Budgeten anger samtidigt att kostnaden för egen regi inkluderar statsbidrag medan kostnaden för extern regi redovisas exklusive statsbidrag[69]. Det innebär att jämförelsen sannolikt underskattar kostnadsfördelen för extern regi. Budgeten omfattar upp till 770 platser i extern regi, vilket motsvarar en årlig kostnadsskillnad i utgångsläge på cirka 11,5 miljoner kronor.

Den största ekonomiska skillnaden ligger dock i investeringarna. Externa utförare finansierar själva byggnation, ägande och utveckling av äldreboenden, medan kommunen endast betalar för de platser som används. Om Göteborgs Stad i stället skulle ta över samtliga 770 platser i egen regi behöver motsvarande kapacitet byggas och finansieras av kommunen. Det skulle innebära investeringar på uppskattningsvis 2,5–3,2 miljarder kronor[70], ökad upplåning och högre framtida räntekostnader.

Även inom förskolan ökar investeringsbehovet när kommunen tar över ansvaret för att skapa nya platser. Göteborgs Stad använder schabloner på 60–90 miljoner kronor[71] för nya kommunala förskolor, beroende på antal avdelningar och omfattning.

En fortsatt rödgrön kurs innebär också högre personalkostnader. Krav på arbetstidsförkortning för undersköterskor inom äldreomsorgen[72] skulle enligt beräkningar kräva omkring 600 nya årsarbetare och medföra merkostnader på minst 300 miljoner kronor per år, motsvarande omkring 1,2–1,5 miljarder kronor under en mandatperiod. Samtidigt råder redan idag betydande kompetensbrist inom flera välfärdsyrken. Frågan är inte bara vad reformerna kostar, utan också var personalen ska rekryteras från.

Till detta kommer reformer som Socialdemokraterna driver på nationell nivå, exempelvis ett avskaffat karensavdrag. Svenskt Näringsliv bedömer att reformen skulle öka kommunsektorns kostnader med mellan 3,1 – 6,4 miljarder kronor per år[73]. En uppskattning baserad på Svenskt Näringslivs nationella beräkningar för Göteborgs Stad, med omkring 60 000 anställda, motsvarar det en potentiell merkostnad på cirka 155–320 miljoner kronor per år.[74] Det är resurser som annars hade kunnat användas till att minska underskott, begränsa skuldsättningen eller stärka välfärdens kärnverksamheter.

Sammantaget innebär den rödgröna politiska inriktningen inte bara enskilda reformer utan en sammanhållen modell där kommunen ska äga mer, bygga mer, driva mer och anställa fler. Bakom parollen om att "ta tillbaka den demokratiska kontrollen"[75] finns en konkret ekonomisk konsekvens: högre fasta kostnader, större upplåning, ökad skattefinansiering och

---

[69] **Göteborgs Stad, Budget 2026 – Bilaga 1 Äldre samt vård- och omsorgsnämnden**, avsnitt *6.7 Ekonomisk fördelning vård- och omsorgsboende*.
[70] Beräkning baserad på cirka 770 platser i extern regi, ett uppskattat behov av 8–9 vård- och omsorgsboenden med cirka 90 platser per boende samt ett investeringsintervall om 300–350 mnkr per boende.

[71] Göteborgs Stad, *Tjänsteutlåtande – Sociala konsekvensanalyser och investeringar i stadsutveckling*, 2026-01-28.
[72] Marie Brynolfsson (V) vill frysa hyrorna i Göteborg | Göteborgs-Posten
[73] Karensavdraget+december+2025.pdf
[74] Egen beräkning baserad på Svenskt Näringslivs nationella kostnadsberäkning för kommunsektorn (3,1–6,4 mdkr) omräknad till Göteborgs Stad utifrån antalet anställda. Källor: Svenskt Näringsliv (2025) och SKR, *Personalen i välfärden 2025*.
[75] Magdalena Andersson: ”Ta tillbaka demokratiska kontrollen” | Dagens ETC

mindre valfrihet. Den kvalitativa konsekvensen för barn, elever, äldre och funktionsnedsatta är förmodligen ännu allvarligare. Vi får sämre välfärd till en högre kostnad.

Om utvecklingen fortsätter riskerar resultatet att bli högre skatter, större skulder och ett minskat ekonomiskt utrymme för framtidens välfärd. Det är en utveckling som påverkar hela livskedjan – från förskolan och skolan till äldreomsorgen. Frågan inför nästa mandatperiod är därför inte bara vilken politik som ska föras, utan om Göteborg har råd att fortsätta på samma väg.

Åtgärd	**kostnad**	**Motsvarande skattehöjning**
Underskott budget 2027	1,3 mdkr	ca **66 öre**
Arbetstidsförkortning i äldreomsorgen (35 timmar med bibehållen lön)	ca 300 mnkr/år	ca **15 öre**
Avskaffat karensavdrag (Svenskt Näringslivs beräkning)	ca 155-320 mnkr/år	ca **8–16 öre**
Räntekostnad på skuldökning om 20 mdkr under mandatperioden (2,5 %)	ca 500 mnkr	ca **25 öre**
Räntekostnad på skuldökning om 15 mdkr maa återkommunalisering 2,5% (ej inkluderat i nedan scenario)	*ca 375 mnkr*	*ca **19 öre***

Scenario	**Motsvarande skattehöjning**
Låg beräkning	ca **114 öre**
Hög beräkning	ca **122 öre**

En göteborgsfamilj riskerar mer än 1000 kronor höjd skatt i månaden.

För en familj där den ena arbetar som grundskollärare med en månadslön på 43 500 kronor[76] och den andra som högskoleingenjör med en månadslön på 50 000 kronor[77] skulle en kommunal skattehöjning på 114 öre innebära cirka 1 070 kronor mer i skatt varje månad, motsvarande omkring 12 800 kronor per år. Vid en skattehöjning på 122 öre ökar kostnaden till cirka 1 140 kronor per månad, eller närmare 13 700 kronor per år.

Per månad:

Person	**Månadslön**	**114 öre**	**122 öre**
Grundskollärare	43 500 kr	496 kr/mån	531 kr/mån
Högskoleingenjör	50 000 kr	570 kr/mån	610 kr/mån
Familjen totalt	**93 500 kr**	**1 066 kr/mån**	**1 141 kr/mån**

Per år:

Scenario	**Extra skatt för familjen**
114 öre	**12 791 kr/år**
122 öre	**13 688 kr/år**

[76] Lönestatistik för Göteborgs Stad
[77] Hur mycket tjänar en Ingenjör 2025?